ID-DISGHA U GHOXRIN HADD MATUL IS-SENA (2017) IL-KNISJA U L-ISTAT GHALL-GID TAL-BNIEDEM

Contributed by Frans Galea
Saturday, 21 October 2017

Din
hija il- Liturgija tad-Disgha u Ghoxrin Hadd matul is-Sena (2017) bi hsibijiet min Joe Rapa.

Iil-bniedem li jersaq lejn Alla u jimmatura fir-relazzjoni tieg'u mieg'u,
jiskopri li Alla hu M'abba u li lilu, fuq livell personali u intimu 'afna, Alla
j'obbu mmensament. Anzi, l-Im'abbba ta’
Alla tisboq kulma l-bniedem jista’ jixtieq; u dwar dan titfa’ xaqq dawl
l-Antifona tad-D'ul tal-Ewkaristija tal-lum... antifona li 'afna drabi tinqabe|
minn min iqaddes, imma li sikwit tkun ferm sabi'a. L-Antifona li g'andna tg'id: “Insejja'lek,
g'ax inti twe!ibni, o Alla; ressaq widintek lejja, isma’ kliemi. B'al 'abba tal-g'ajn 'arisni, g'ad-dell ta’
!wen'ajk kenninni.” (S. 16, 68).

L-iktar parti sensittiva ta’ !isem il-bniedem, u li hu j'arisha l-iktar,
hija l-g'ajn. U meta jsemmi l-'abba
tal-g'ajn qed jirreferi g'al dik il-parti kejkna ta’ !ismu li hi l-iktar
dg'ajfa, imma l-iktar li l-!isem kollu jiddefendi b’qawwa. Is-salmista li kiteb dawn il-versi qosra huwa
bniedem li g'araf b’liema g'o||a hu mkebbeb minn Alla u allura jista’ ju|a dan
il-kliem hekk teneru. Alla j'arisna
b'alma l-bniedem i'ares il-mimmi, il-'abba ta’ g'ajnu. Hu mportanti li n|ommu dan f’mo''na
fil-mumenti diffi li tal-&ajja.

Il-Kolletta, mbag'ad, tistedinna biex norbtu r-rieda tag'na ma’ ta’ dan
Alla li jista’ kollox u li jixtieqilna tant !id. Meta wie'ed jiskopri l-Im'abba ta’ Alla ma
tibqax daqshekk tqila li wie'ed jorbot &ajtu, ix-xewqat tieg'u, ma’ dawk ta’
Alla. Normalment, il-bniedem jiddefendi
l-pjanijiet tieg'u g'al 'ajtu bil-forzi tieg'u kollha g'ax wara kollox jekk
tne''ilu l-pjanijiet, ix-xewqat tieg'u, x’jibqag'lu l-bniedem? Imma meta int taf li Alla je|isti, li Hu
j'obbok tassew, li 'add daqsu ma jifhem dwar il-&ajja, int tintelaq fiH u
t'allih jag'mel hu, u dan ikun ta’ ser'an il-mo'' enormi.

Imma min g'adu bid-dubji dwar din l-Im'abba, mhu se j edi xejn minn dak li
hu “tieg'u”. Lanqas jekk toqtlu. Jekk pjanijietu ma jirnexxux, ikollu
jirrassenja ru'u u jg'id: “Xi trid tag'mel?
Jien sfortunat!” Dan mhux kif
wie'ed i'alli f’idejn Alla. Din hi
rassenjazzjoni ta’ bil-fors.   o fina
hemm xitan li jipprova jpin!ilna lil Alla b'ala dittatur, b'al dak il-bniedem
tal-parabbola li qal il-kliem iebes dwar Alla: “Sinjur, lilek nafek b'ala ra!el
a'rax, ta'sad fejn ma |rajtx u ti!bor fejn ma xerridx. B|ajt, u mort 'bejt it-talent tieg'ek
fl-art.” (Mt. 25, 24-25). Din il-Gidba mhix imbeg'da minna. Dejjem qeg'da wara l-kantuniera tistenniena
biex tittentana meta - irkostanzi jkunu jaqblu.

Imma l-Knisja g'andha l-verità dwar Alla g'ax |erag'ha fiha l-Iben bil-Mewt
u l-Qawmien tieg'u. Hi g'andha
l-Missjoni qaddisa li xxandar dejjem u kullimkien l-A'bar tal-Im'abba li hi
Alla. Illum hu Jum il-Missjoni, u
fil-|minijiet tal-lum dan ma jfakkarnix biss fis-suwed tal-Afrika b'al meta
konna |g'ar. Il-Knisja hija missjunarja
anke f’Malta, anke fl-Italja, fi Franza, fl-Ingilterra... U jekk a'na Nsara veri, lkoll a'na
missjunarji, inkelli m’a'niex parti mill-Knisja.

L-Ewwel Qari

Din il-Knisja, li hi l-poplu ta’ Alla, hi l-aktar 'a!a mportanti g'al Alla
fl-univers li 'alaq: hija l-mimmi ta’ g'ajnejh g'ax hu po!!iha hawn biex tkun il-mel'
li ssalva t-tog'ma tad-dinja, id-dawl li jke i d-dlam minn mo''
il-bniedem. Dan kollu wie'ed jg'idu g'al
Kristu, imma ng'iduh ukoll g'all-Knisja g'ax Hu jg'ammar fiha bl-Ispirtu
tieg'u. G'alhekk il-Knisja hi qaddisa
g'ax Dak li jg'ammar fiha hu qaddis.
In-Nisrani hu qaddis g'ax Kristu jg'ammar fih. U l-Knisja hi qaddisa b’risq id-dinja g'ax
il-missjoni tag'ha hi li tqaddes id-dinja.

U biex jiddefendi l-Knisja, il-poplu tieg'u, Alla g'andu s-setg'a jinqeda
b’min irid. &afna drabi jinqeda b’nies
li m’humiex propjament parti mill-Knisja tieg'u imma li jkollhom setg'a u

influwenza fid-dinja. Dan Alla jista’
jag'mlu g'ax hu Sid l-Istorja. G'al
'afna dan hu tqil biex jitwemmen, imma x’Alla jkun jekk jitlef il-kontroll ta’
x’qed ji!ri fid-dinja. Dan b'al arazzi
ta’ arti kbira b'al dawk li g'andna merfug'a fil-mu|ew tal-Kon-Katidral ta’ San
wann. Minn wara jkun jidher 'afna 'jut
bla sens, g'oqod u ta'wid. Imma malli
tittawwal mill-fa ata tibqa’ mbellah bil-meravilja ta’ x’kapa i jag'mel
il-bniedem bil-arti tieg'u! Hekk huma
l-!rajjiet li ji!ru madwarna. Alla
jdawwar kollox g'all-!id tal-Knisja tieg'u, anke jekk ji!ru affarijiet li Hu ma
jkunx iridhom. Wara kollox hu 'alaq
lill-bniedem b'ala 'lejqa 'ielsa.

Fit-Testment il-Qadim, I|rael g'adda mill-esperjenza tal-E|ilju ta’
Babel. Mad-daqqa ta’g'ajn din kienet
tidher !rajja tassew negattiva u ta’ tbatija g'all-poplu li Alla kien weg'du li
se jkun mieg'u dejjem. Anke a'na ng'addu
minn dawn is-sitwazzjonijiet fil-&ajja personali tag'na. I|rael staqsa l-g'ala bla ma fehem xejn. Anke a'na nistaqsu. U anke
l-Knisja. G'ax anke l-Knisja tg'addi minn |minijiet
diffi li meta kollox jidher li qed jintilef, b'alma qed ji!ri lill-Knisja llum
fil-pajji|i tal-punent. Imma
lill-Knisja, l-Ispirtu ta’ Kristu jag'tiha dixxerniment biex tag'raf xi jrid
jg'idilha Alla bis-sinjali ta|-|minijiet.
Mhux fa li tag'raf dawn is-sinjali mill-ewwel, la g'all-bniedem
individwali u lanqas g'all-poplu b'ala Knisja.

I|rael ma kienx jaf x’qed ji!rilu.
Imma dan l-E|ilju li dam madwar sebg'in sena kien ta’ !id spiritwali
enormi g'all-poplu. Fl-E|ilju vvinta
s-sinagoga g'ax issa Tempju ma kellhomx.
Fis-sinagoga skopra l-Kelma ta’ Alla li qabel ma kinitx entrali
fil-&ajja tieg'u; u l-Kelma mlietu
b’'e!!a biex jistenna l-Messija mwieg'ed.

Meta dak li kellu jse'' fil-poplu, se'', Alla qajjem sultan pagan,
iru, li
reba' u 'a f’idejh is-saltna ta’ Babilonja u fost l-ewwel affarijiet li g'amel
kien li ta l-permess biex il-Lhud jirritornaw lejn pajji|hom. X’'in kollox jg'addi u l-Istorja til'aq
il-milja tag'ha, kollox jidher li jkun in'adem bizzilla. I|da sadanitant, kemm dubji u suspetti fuq
Alla!

Qari mill-Ktieb tal-Profeta Isaija.
45, 1, 4-6

Dan jg'id il-Mulej lill-midluk tieg'u,

lil
iru li qbadt minn idu l-leminija

biex inra||an il-!nus quddiemu

u n'oll il-'|iem ta' !enbejn is-slaten;

nifta' il-bibien quddiemu

u ebda bieb ma jibqa' mag'luq:

Min'abba akobb, il-qaddej tieg'i,

u I|rael, il-ma'tur tieg'i,

jien sejja'tlek b'ismek.

Tajtek isem ta' !ie' g'ad li lanqas tafni.

Jien il-Mulej, m'hemmx ie'or 'liefi,

m'hemmx Alla ie'or g'ajri.

Jien 'a||imtek g'ad li lanqas tafni,

biex mnejn titla' x-xemx safejn tin|el,

il-bnedmin jag'rfu li m'hemm 'add 'liefi.

Jiena l-Mulej, m'hemmx ie'or 'liefi.

Salm Responsorjali

Salm 96 inkiteb minn bniedem li !arrab
x’kapa i jag'mel Alla g'all-poplu tieg'u u g'al min g'andu l-bi|a’ li
jitilfu. Iktar kemm g'all-ewwel
il-bniedem ma jkun jista’ jifhem xejn x’inhu ji!ri, an|i ja'seb li Alla nsie',

jew ma jeļistix, iktar ikun kbir l-istag'!ib tieg'u meta jara li Alla dejjem
kellu ra!un f’li kien qed jag'mel !
Dan jo'loq fil-bniedem dak li Alla jog'xa jara : gratitudni, radd
il-'ajr, tif'ir u Ewkaristija, li fil-Grieg tfisser ringrazzjament kbir u
mill-qalb. Dan is-Salm hu eļempju bikri
ta’ « Ewkaristija ». Hu mimli
radd il-'ajr lil Alla li wera ru'u Sid l-Istorja u li sa'ansitra jaqbad f’idu
s-setag'nin tal-art u jag'mel li huma, bla ma jafu, jwettqu r-rieda tieg'u.

Ritornell : Ag'tu lill-Muej seb' u
setg'a

G'annu lill-Mulej g'anja !dida;

g'annu lill-Mulej fl-art kollha!

G'annu lill-Mulej, bierku ismu!

&abbru minn jum g'al ie'or is-salvazzjoni tieg'u.

G'ax kbir il-Mulej, ta' min ifa''ru 'afna,

tal-biļa' aktar mill-allat kollha.

G'ax kollha frug'a l-allat tal-popli;

Ja'weh hu li g'amel is-smewwiet!

Ag'tu lill-Mulej, familji tal-popli,

ag'tu lill-Mulej seb' u qawwa;

ag'tu lill-Mulej is-seb' ta' ismu!

ibulu l-offerti, u id'lu fil-btie'i tat-tempju tieg'u;

inxte'tu quddiem il-Mulej b'ti|jin qaddis;

trieg'du quddiemu, nies kollha ta' l-art!

G'idu fost il-!nus: "Il-Mulej isaltan!"

Hu j|omm s'i'a d-dinja biex qatt ma tit'arrek;

hu li ji!!udika l-popli bis-sewwa.

It-Tieni Qari

Lill-Komunità
ta’ Tessalonika, Pawlu jsej'ilha “Knisja” g'ax fiha ra l-ingredjenti li tag'mel
minnha “Knisja ta’ Kristu”. Ingredjenti
li fl-a''ar mill-a''ar huma tnejn:
l-Im'abba ta’ bejn l-a'wa fil-qies tas-Salib u l-G'aqda. Dawn huma possibbli biss fejn hemm il-Fidi fi
Kristu, ji!ifieri fejn hemm nies li jemmnu x’g'amel g'alihom Alla bil-Miseru
tal-G'id ta’ Kristu. Grupp ta’ nies li
emmnu li huma tant ma'bubin minn Alla li Hu bag'at lil Ibnu biex i'allas
id-dejn kollu tag'hom u jag'milhom !usti quddiemu. Mhux g'ax kienu !usti huma, imma !ew mag'mula
!usti minn Kristu. ew imlibbsa l-libsa
l-bajda tal-Mag'mudija min'abba l-merti tieg'U u mhux tag'hom.

Dawn
emmnuh b’tali mod li xejn ma baqa’ mportanti g'alihom 'lief l-Im'abba li huma
raw fi Kristu. Alla nnifsu miet g'alihom
biex huma ma jmutux. Dan fejjaqhom
mill-egoi|mu tag'hom u minnhom bdew jidhru dawn i|-|ew! sinjali tal-Ima'bba
sa'ansitra lejn l-g'adu, u l-G'aqda bejniethom.
Dawn is-sinjali ma ssibhomx fid-dinja, u malli bdew jidhru saru kalamita
li bdiet ti!bed iktar nies pagani biex jikkonvertu.

Hemm
b|onn ur!enti li fil-komunità tag'na jidhru dawn is-sinjali. Fejn ma jidhrux, il-Knisja ma tistax tkun
missjonarja. L-Im'abba u l-G'aqda
fil-Knisja jikbru fil-qies li tikber il-Fidi tag'ha. Dak li g'adda, g'adda. Ma nistg'ux naffordjaw li noqog'du no'olmu
bil-Fidi ta’ missirijietna, jew ta’ |mien l-Atti tal-Appostli. Pawlu VI kien qal li rridu na'dmu biex nibnu
l-Knisja b'allikieku trid tinbena mill-!did f’kull !enerazzjoni. Kif se ng'in jien biex tinbena l-Knsija llum? Billi
nikkonverti jien l-ewwel. Billi nikber fil-Fidi. Billi nittallab quddiem il-Missier li
jag'tini l-Ispirtu li nag'raf dejjem iktar il-Misteru ta’ Kristu, x’g'amel
g'alija Kristu.

Il-Knisja
tg'in lill-bniedem jasal g'al dan billi l-ewwel nett u fuq kollox,
tevan!elizzah, ixxandarlu l-A'bar it-Tajba tal-G'id ta’ Kristu. Issib lingwa!! li bih tfiehem lill-bniedem
tal-lum dak li g'adda minnu Kristu g'alih, g'ax wara kollox dan hu li
jimpurtaha n-nies. In-nies tbati, imma
tin!ibed lejn min jag'tiha Tama. Evan!elizzazzjoni
u Sagramenti li minnhom tnixxi l-Grazzja.
Dawn it-tnejn flimkien,
u mhux wa'da ferm iktar mill-o'ra. Flimkien u
ndaqs. Kelma u Litur!ija. Meta dawn isiru bil-galbu u b’'e!!a qaddisa,
tinbena l-Knisja.

Qari mill-Ewwel Ittra ta’
San Pawl Appostlu lit-Tessalonkin. 1,
1-5b

Pawlu u Silvanu u Timotju lill-knisja ta'
Tessalonika f'Alla l-Missier u l-Mulej esù Kristu: grazzja lilkom u sliem.

A'na kull 'in ni||u 'ajr lil Alla min'abba
fikom ilkoll, u niftakru fikom dejjem meta nitolbu. Niftakru fil-'idma li hi !ejja mill-fidi tag'kom u
fit-ta'bit li 'iere! minn im'abbitkom; niftakru fil-qawwa tat-tama tag'kom
f'Sidna esù Kristu quddiem Alla Missierna. A'na nafu, 'uti, li Alla j'obbkom u g'a|ilkom. G'ax l-Evan!elju tag'na lilkom
ma kienx biss bil-kliem, imma wkoll bil-qawwa, bl-Ispirtu s-Santu u
b'perswa|joni s'i'a.

Evan!elju

L-Evan!elju jitkellem fuq il-firda bejn Knisja u Stat. Kien hemm |mien meta l-Knisja tant kellha
setg'a li kienet stat fiha nfisha, jew kienet 'a!a wa'da mal-istat. G'all-Grazzja ta’ Alla dan i|-|mien g'adda u
mar. Illum, iktar kemm jg'addi |-|mien,
l-ambjent li fih qeg'da tg'ammar il-Knisja qed isir jixba' dejjem aktar
lill-ambjent li fih twieldet elfejn sena ilu: ambjent ostili, ambjent
Ruman-pagan, ambjent li fih il-Knisja hi minoranza u hi attakkata l-'in kollu
mill-midja li tant g'andha poter illum.
Qieg'ed ibexbex i|-|mien tal-persekuzzjoni. Qieg'ed ng'id g'all-Ewropa l-aktar, u
g'all-punent in !enerali, g'ax f’pajji|i o'ra, b'al xi pajji|i I|lami i jew
atejisti b'a -
ina, l-Insara ilhom 'afna ppersegwitati.

&afna jiddispja ihom jaraw dan ix-xenarju;
imma huwa f’din is-sitwazzjoni li l-Knisja, 'a!a tal-g'a!eb, dejjem marret
g'all-a'jar! Kull meta kienet paxxuta,
tmermret u kkorrompiet ru'ha; imma meta kellha xxerred sa'ansitra demmha b’xhieda
g'all-G'arus tag'ha, hija kibret, tferrxet u mmultiplikat!

Hija dejjem tentazzjoni g'all-bniedem li
jinqeda bir-reli!jon biex jimxi ’l quddiem fil-poter. Il-Knisja nnifisha, fl-Istorja, waqg'et
g'at-tentazzjoni li jkollha 'afna poter politiku. Il-Papiet infushom spi aw slaten! Dan kien ta’ 'sara enormi g'all-Knisja u
g'all-A'bar ta’ Kristu, tant li f’dawk it-territorji ma'kuma direttament
mill-Knisja, illum insibu 'afna antiklerikali|mu. Din il-libsa, ji!ifieri tal-poter politiku,
lill-Knisja ma tixirqilhiex.

Kieku ried Kristu kien jiddomina x-xena
politika ta’ |mienu. Imma l-libsa
tal-politiku, anke lilu, ma xerqitlux.
Kristu ried firda bejn Stat u Knisja.
Mhux b'all-I|lam li lanqas biss jimma!ina pajji| I|lamiku ming'ajr ma
jkollu Stat I|lamiku. G'alihom
ir-reli!jon tfisser l-Istat. Dan iwassal
g'al in!ustizzji kbar. Ma jfissirx li
l-Knisja m’g'andhiex id-dritt titkellem fuq il-morali tan-nazzjon. &afna isqfijiet u mexxejja tal-Knisja, ibda
min San Tumas à Becket fl-Ingilterra, mietu martri g'all-jedd li l-Knsija tkun
indipendenti mill-Istat u 'ielsa tg'id dak li t'oss fuq il-morali u l-etika
tal-li!ijiet u tal-mod kif jg'ixu dawk li huma membri tag'ha. Kien g'alhekk li Kristu qal li l-Knisja trid
tkun mel' fl-ambjent tag'ha. Il-borma
bla mel' tista’ tarmiha; bla tog'ma; ma tni||ilhiex. Knisja m ekkna imma qawwija, tmella'
il-pajji| kollu, anke jekk il-ma!!oranza ma tkunx parti minnha. Din hija l-missjoni tal-Knisja f’pajji|na u
kullimkien.

Versett:
Hallelujah. Alla sej'ilna permezz tal-Evan!elju, biex niksbu l-glorja ta’
Sidna esù Kristu. Hallelujah.

Qari mill-Evan!elju ta’ San Mattew. 22, 15-21

F’dak i|-|mien
il-Fari|ej marru u bdew jiftiehmu bejniethom biex jaraw kif jonsbuh b'xi
kelma.   U bag'tulu d-dixxipli tag'hom ma' xi Erodjani u qalulu:
"Mg'allem, a'na nafu li int ra!el t'obb is-sewwa, u li t-triq ta'

Alla tg'allimha kif tassew hi, bla ma t'abbel rasek minn 'add, g'ax int lejn
wi   'add ma t'ares. G'idilna 'a!a, mela: 'Int x'jidhirlek? Sewwa
jew le li wie'ed i'allas it-taxxa lil
esari?"

 Imma esù g'araf
il-'a|en ta' mo''hom, u qalilhom: "G'aliex tridu !!arrbuni, ja w u'
b'o'ra? Uruni l-munita tat-taxxa." Wrewh dinar, u
 esù staqsiehom: "Ta' min huma dan il-wi   u din
il-kitba?" Qalulu: "Ta'
esari!" Mbag'ad qalilhom:
"Mela ag'tu lil
esari dak li hu ta'
esari, u lil Alla dak li hu ta'
Alla."